

- порушенням прав споживача;
- розкриттям сімейної, особистої, лікарської таємниці; поширенням відомостей, які не відповідають дійсності або що ганьблять честь, гідність чи ділову репутацію громадянина;
- тимчасовим обмеженням або позбавленням будь-яких прав (свобод);
- фізичним болем, що пов'язаний з заподіяним каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або в зв'язку з захворюванням, яке виникло в результаті моральних страждань, тощо.

Варто додати, що дві глави Цивільного кодексу України присвячені особистим немайновим правам фізичної особи, однак навіть вони не визначили дане поняття належним чином, тому, очевидно, поняття «моральна шкода», потрібно подати більш розгорнуто у чинному законодавстві, що, на нашу думку, може допомогти у розгляді даної проблеми у різних державних інстанціях і прийнятті правильних рішень.

Література:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
2. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину не-законними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду: Закон України від 1 грудня 1994 р. № [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/266/94-вр>.
3. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (не-майнової) шкоди: Постанова Пленуму Верховного суду України від 31 березня 1995 р. № 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95>.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435- IV (Редакція станом на 11.02.2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Курбала Ю. А.

(наук. кер. – ст. викладач Терещенко А. В.)

студентка IV курсу факультету лінгвістики та права

Приватного вищого навчального закладу

«Міжнародного науково-технічного університету»

імені Юрія Бугая

СУЧАСНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ

Серед конституційних екологічних прав громадян чільне місце посідає їх право на безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище, яке належить до основних (фундаментальних) природних прав і

закріплене в ст. 50 Конституції України і ст. 9 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища». Це право притаманне людині від часу її народження і є фактичним правом кожного громадянина вимагати дотримання еколого-правових приписів. Цьому праву відповідає обов'язок кожного і держави щодо його забезпеченню. [1]

Сучасна епоха – це епоха бурхливого розвитку науки і техніки, неконтрольованого зростання населення Землі, поступової деградації природного середовища під впливом негативних антропогенних чинників. В сучасних умовах швидкість науково-технічного прогресу на кілька порядків перевищує адаптаційні можливості існуючих живих організмів. Тому надзвичайно загострилось багато проблем, а серед них одна з головних – проблема взаємозв'язку суспільства і природи, людини і навколишнього середовища. Все це призводить до порушення екологічної рівноваги, що складалася протягом тривалого часу і спричинює появу екологічної кризи, небезпечної для людей і довкілля [2].

Важливою глобальною проблемою, що охоплює практично всі країни світу, в тому числі й Україну, є екологічна, актуальність якої в зв'язку з розвитком науково-технічного прогресу і далі зростатиме. Вона стосується охорони багатьох елементів довкілля: атмосферного повітря, мінерально-сировинних ресурсів, поверхневих і підземних вод, морських басейнів, ґрунтів, рослинності і тваринного світу, тобто всього середовища життя і праці людини.

Охорона навколишнього середовища в Україні має винятково важливе значення. Це пояснюється насамперед тим, що техногенне навантаження на її природу майже в п'ять разів перевищує такий показник в інших країнах Європи. Саме в Україні відбулась найбільша в історії людства техногенна катастрофа — вибух на Чорнобильській АЕС. Розораність земель в нашій країні досягла майже 80% сільськогосподарських угідь і близько 60% усієї площі країни. Це найвищі показники в Європі. Великих масштабів і високої територіальної концентрації набули екологічно шкідливі виробництва теплової та атомної енергетики, чорної металургії, хімії і нафтохімії та вугільної галузі в Донбасі, Придніпров'ї, Передкарпатті, на півночі Криму і в деяких інших регіонах, у великих містах. На підприємства цих галузей припадає близько 80% усіх шкідливих викидів в атмосферне повітря України.

Найбільший антропогенний вплив на навколишнє середовище в сучасну епоху чинить транспорт, промисловість, енергетика, сільське господарство.

Транспорт належить до головних забруднювачів атмосферного повітря, водоймищ і ґрунтів. Відбувається деградація екосистем під впливом транспортних забруднень, особливо інтенсивно на урбанізованих територіях. Гостро стоїть проблема утилізації і переробки відходів, що з'являються при експлуатації транспортних засобів. Для потреб транспорту у

великій кількості споживаються природні ресурси. Вихлопні гази автомобілів містять більш ніж 200 хімічних сполук-продуктів згорання палива, більшість з яких токсичні.

Особливо гостро постає проблема аварій крупнотонажних вантажних суден, які здійснюють перевезення нафтопродуктів. Такі аварії завдають велику шкоду водному середовищу і викликали вже не одну екологічну катастрофу [5].

Не менш небезпечним забруднювачем оточуючого середовища є промислові відходи. В Україні основним джерелом утворення відходів є підприємства гірничо-промислового, хіміко-металургійного, машинобудівного, паливно-енергетичного, будівельного, агропромислового комплексів, а також комунальне господарство. Найтоксичнішими серед них є відходи, що містять важкі метали, нафтопродукти, непридатні для застосування отрутохімікати (пестициди), основна маса яких утворюється в Донецькій та Дніпропетровській областях.

Під сховищами токсичних відходів перебуває майже 20 тис. га земель. Це сміття звозиться на звалища, переважна більшість яких є джерелом інтенсивного забруднення води і повітря [3].

Як свідчать статистичні данні, приблизно 80% всіх видів забруднення повітря наслідок енергетичних процесів (добування, переробка й використання енергоресурсів).

Особливо шкідливими є викиди сполук сірки в районах металургійних заводів. Сполучаючись з парами води в атмосфері, триоксид сірки утворює сірчану кислоту, суспензії якої є дуже небезпечними. У викидах ТЕЦ небезпечні також оксиди важких металів, фтористі сполуки, бензоперен, що відносяться до канцерогенних речовин. АЕС разом із електроенергією виробляють велику кількість надзвичайно небезпечних речовин [2].

Основними негативними наслідками сільськогосподарської діяльності людини є збідніння і виснаження родючих українських чорноземів, промислове забруднення ґрунтів та інтенсивне освоєння цілинних земель, широке розповсюдження монокультур, застосування азотних і нітратних мінеральних добрив [6].

Всі вище зазначенні чинники згубно впливають на екологічну ситуацію в Україні і викликають такі негативні наслідки як парниковий ефект, кислотні дощі, руйнування озонового шару.

Озоновий шар Землі – це верхній найтонший (близько 3мм) шар атмосфери, що знаходиться на висоті від 10-17 до 50 км (в залежності від широти і пори року). Він виконує одну з найважливіших функцій на нашій планеті – захищає від ультрафіолетового випромінювання, яке згубно впливає на всі живі організми.

Глобальні зміни клімату і господарча діяльність людини призводять до стоншення озонового шару, що впливає на рівень інтенсивності ультрафіолетового випромінювання сонця.

Ще одною серйозною проблемою сучасності є підвищення концентрації озону біля земної поверхні, тому що у великій кількості він отруйний для живих організмів.

Зокрема, у рослинах він руйнує клітинні мембрани листків, що призводить до вимирання лісів, у людей і тварин знижує опірність організму інфекційним захворюванням легень і дихальних шляхів. Основною причиною дисбалансу між вмістом озону в атмосфері і біля поверхні Землі є викиди забруднюючих речовин в атмосферу: вихлопні гази автомобілів, хлорфторвуглеводні (холодильна техніка, аерозолі), хімічні добрива, продукти згоряння промислового пального, викиди відпрацьованих газів при запуску ракет і висотних літаків, атомні взриви [5].

Наступною глобальною екологічною проблемою нашого часу, що потребує негайного вирішення є проблема парникового ефекту. За останні 100 років концентрація в атмосфері вуглекислого газу збільшилась на 25%, а метану на 100%.

Ці гази зумовлюють виникнення так званого «парникового ефекту»: пропускаючи сонячне світло, вони частково затримують теплове випромінювання, яке надходить від поверхні Землі. Цей процес супроводжується глобальним підвищенням температури приблизно на 0,5°C. У найближчий час викиди в атмосферу метану та вуглекислого газу будуть зростати, з чого більшість вчених роблять висновок, що через парниковий ефект протягом 50 років середня температура на Землі може підвищитися майже на 2-5°C. Це потепління може викликати підвищення рівня Світового океану на 0,5 - 1,5 м, що призведе до затоплення густонаселених прибережних районів.

Підвищення планетарної температури створює умови для відходження криги з полюсів на Північ, що призведе до їх розтавання [4].

Отже, в умовах бездумної експлуатації багатств природи, активної неконтрольованої діяльності людини, виникає питання про існування самого людства, оскільки існує реальна загроза його знищення. Люди поставили себе над природою, забувши, що вони є її частиною і підкоряються її законам. Тож для успішного розв'язання складних екологічних проблем, насамперед, потрібен перехід до утвердження екологічної свідомості як на індивідуальному, так і на суспільному рівні.

Природні ресурси і довкілля як загальнолюдську спадщину треба використовувати з дотриманням принципу рівних прав нинішнього і майбутніх поколінь на доброякісне природне життєве довкілля і достатню кількість і якість природних ресурсів.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж.: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
2. Екологія. Під ред. Юрченко Л.І. – К. : Професіонал, 2009.
3. Екологія: теоретичні основи і практикум. Під ред. Потіш А.Ф., Медвідь В. Г., Гвоздецький О.Г., Козак З.Я.– Л. Магнолія 2006, 2008

4. Экология. Коробкин В.И., Передельський Л.В. – Ростов -на- Дону, Еникс, 2001
5. Экология транспорта. Павлова Е. И.– М. Транспорт, 2000
6. Збалансоване природокористування. Пыд ред. Туниця Т. Ю. – К. Знання, 2006

Ромашко Н.М.

(наук. кер.: ст. викладач Терещенко А.В.)

*студентка IV курсу факультету соціально-технічних наук та управління факультету
ПІБ ПВНЗ МНТУ імені академіка Ю. Бугая*

ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Завданням законодавства України про освіту визначено врегулювання суспільних відносин у галузі навчання, виховання, професійної, наукової, загальнокультурної підготовки громадян.

Вищим документом законодавчої бази вищої освіти в Україні є Конституція України (1996 р.). Закон України «Про освіту» (1996 р.) та інші закони регулюють окремі питання функціонування вищої освіти (фінансові, майнові тощо).

Згідно з Конституцією України (ст. 53) кожен громадянин має право на освіту [1]. Безпосереднє законодавче регулювання у сфері освіти, у тому числі й вищої, здійснюється Законом України «Про освіту». За цим законом освіта розглядається як основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави, вона є пріоритетною сферою соціально-економічного, духовного і культурного розвитку суспільства [2].

Протягом 1993–2000 р. фактично створено нову нормативну базу вищої освіти. Крім названого вище Закону України «Про освіту», Указами Президента України було ухвалено «Основні напрями реформування вищої освіти» та «Про заходи реформування системи підготовки спеціалістів та працевлаштування випускників вищих навчальних закладів освіти». Низка нормативних актів Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України сприяли створенню механізмів реалізації зазначених документів, гуманізації та демократизації вищої освіти, формуванню нового змісту вищої освіти, підвищення якості освітніх послуг [8].

На офіційному сайті Міністерства освіти і науки України в мережі ІНТЕРНЕТ (<http://www.education.gov.ua>) зібрано інформацію про закони, підзаконні акти та інші нормативні документи, що регулюють освіту в Україні (<http://www.education.gov.ua:8800/edu/educ.docs.ukr>), а також інформацію про проекти документів з освітньої політики, які перебувають